

CANEMALS

ra. Documentada *Cannelas* a. 1063 (*Lib. Feud.* I, 55); *Cannelas* a. 1064 (CCandi, *Miscel.* II, 18); *Canneles* a. 1076 (*Lib. Feud.* I, 525); *Canelles* a. 1359 (*CoDo-ACA* XII, 78).

7) *Canelles*, partida de Cervera del Maestrat ⁵ (xxviii, 123.18).

8) *Caseta de Canelles*, partida de Canet Bguer. (xxx, 42.3).

9) *Els Canellets*, partida de Lutxent.

10) *Canellons*, partida de Lluçà (xlvi, 156.24), ¹⁰ prop d'un *Mas Canelles* (xlvi, 156.18.24; 157.21; 159.48).

ETIM. Mn. J. Segura (*Veu del M.*, 1897, 52) proposà com a etimologia de *Canelles*, les *canelles* o canonets per on raja l'aigua d'alguna font. Aquesta proposta és molt plausible per alguns dels NLL documentats especialment ⁵, però cal pensar que els altres deuen derivar d'un llatí *CANNETULA 'el canyar petit o canyeret', que alhora deriva del llatí CANNA 'canya' (cf. *DECat* II, 494b51-501a15). La top. catalana presenta molt sovint al costat de derivats en -ETUM > -et i -ETA > -eda (CANNETUM > *Canet*), derivats en -ETULUM > -ell: *Lloret* - *Llorell* < LAURETUM; *Pinet* - *Pinell* < PINETUM; *Rouret* - *Rourell*; *Pedret* - *Pedrell*; *Canavet* - *Canavelles* etc. J. F. C.

CANEMALS

Antic poble del Rosselló, avui desaparegut, situat al terme de Bompàs, cantó de Perpinyà-Oest. En resta, a l'Est d'aquest poble, les ruïnes d'un castell i l'antiga església i masia de *Sant Salvador de Canemals*.¹

DOC. ANT. *Canomals* 1172 (*CollMoreau* LXXVII, 183); Ponsich (*Top.*, 30): *villa Canavals* 1031, *Sanctus Salvador de Canamals in loco Calcada* 1139, *Conomals* 1195, 1206, 1431, *Canemals* 1204, 1254, *ecclesia S. Salvatoris de Comanals* 1206, *grangia S. Salvatoris de Canibus Malis* [!] 1256, 1301, *Canomals* 1276, *universitas de Canibus Malis* 1344, *Canamals* 1426, *grangia de Caramals* 1529, *hermita de Sant Salvador de Grangia de Canomals* 1688.²

ETIM. Es tracta d'un col·lectiu plural en -als (< -ÀLES) de CANNĀBIS (> *cànem*): *Canemals* 'canemar', 'lloc plantat de cànem' (*DECat*, s. v. *cànem*). La menció més antiga d'aquest NL rossellonès, *villa Canavals* de l'any 1031, amb -v-, deu representar el descendent directe de CANNĀB- sense el canvi de -B- en -m-; cf. *kanap*, esmentat dues vegades en un doc. cat. de 1034 (Bast. -Bass., *Gl. Med. Lat. Cat.*, s. v. *cannabis*), aran. mod. *cànep* (PVARgC, 382, s. v.).

Altrament veiem un NL *Canabals* en un document de 1146 (D'Albon, *Temple*, 256) i que representa evidentment un homònim localitzat al te. de Cànoes. Així mateix JCor. ha registrat *Els Canabals*, nom d'una partida al te. de Noedes (Ll. xxvi, 110).³ Cf. *Canemares* al te. de Les Coves de Vinromà (Plana Alta de Cast.) (E.T.C. II, 156); *Canyamars*, poble agregat a Dosrius (Maresme)⁴ i un altre al terme de St. Jaume de Frontanyà (Berguedà), per citar només alguns re-

presentants del col·lectiu plural en -ars < -ÀRES.⁵ Ph. R. ¹ Veg. *Gran. Enc. Cat.*, s. v. *Bompàs, Sant Salvador de Canomals*. — ² Segons Alart (*Priv.*, 298), a l'indret de la *Grangia de Canemals* «Il existait déjà un village fort ancien... dans les dernières années du XIIe siècle. Mais cette *població* n'avait aucune chance d'avenir, à cause du voisinage des villes royales de Clayrà et de St. Laurent— la population du village de Canamals ne fit que décroître au lieu d'augmenter, et à partir du siècle suivant ce ne fut plus qu'une grange ou domaine rural». — ³ Cf. *Canabal*, nom de diverses poblacions gallegues: a La Coruña, Pontevedra i Lugo (Madoz, s. v.). — ⁴ En un doc. de 1017 s'esmenten especialment els *linariis et canamaris* de la *Val de Duosrios in termino de castro de Monte Alto* (BCEC 1903, 256), i en un altre de 1379 hi ha *par. Sci. Stephani de Canyamars* (CCandi, *SHilari*, 159). — ⁵ Veg. *DECat* II, 474a49-b4.

CANEMAR

1) *El Canemar*, espluga del terme de Cambrils (agregat d'Odèn, comarca del Solsonès) (xxxviii).

2) *El Canemar*, partida de Noves de Segre (Alt Urgell) (xxxvii, 194.22).

²⁵ 3) *Lo Canemar*, partida de Guils del Cantó (Alt Urgell) (xxxviii, 10.2).

PARÒNIMS: *Canemars*, partida antiga del terme d'Avinyonet (Alt Penedès) (*Cart. Poblet*, 166).

³⁰ *Pont de Canemars*, damunt el Merdançol, sobre Borredà (Berguedà) (Torras, *Berguedà*, 118).

Els Canemars, partida de Saldes (Berguedà) (xxxviii, 74.2).

Canemars, partida de Torà (Segarra) (xlvi, 143.8).

³⁵ *Els Canemassos*, partida de Pallerols (Segarra) (xxxviii, 2.9).

Els Escamenars, veral del terme de Llesp (Pallars Jussà) (xiii, 193).

Can Canaver de Dalt (Mapa Mascaró 2I6), *Can Canaver de Baix* (Mascaró, 2I6), *Cà Canavé* (Mapa del Cardenal Despuig), a Pollença (Mallorca).

Can Canaver, a Alcúdia (Mallorca).

ETIM. *Canemar* 'lloc plantat de cànem', és un col·lectiu del llatí CANNĀBIS 'cànem' (cf. *DECat* II, 474a49-b4). *Els Escamenars*, NL recollit a Llesp per JCor. és una variant del plural *canemars* amb metàtesi. El NL *Canaver*, documentat a Mallorca, podria tenir el sentit de 'el qui cull cànem', però és més versemblant que resulti d'una forma arabitzada de *Canavar* (art. anterior) amb imela. J. F. C.

Canemares, V. Canemals

CANENA, Beni-

1) «*Alcheria Beniquinena*», en el terme d'Artà. *Repertiment de Mallorca*, 102 (Quadrado, 477).

2) *Benicanena*, despoblat del terme de Gandia.

ETIM. Del nom de la tribu àrab de *Quinena* (cf. *Ribera, Dis. y Op.* II, 213). Aquesta tribu tenia representants a València, entre altres el teòleg Avinal-